

zarokno, bi zimanê xwe bixwînin û binivîsin!

KULÎLK

kurdiska elevernas barntidning

KOVARA ZAROKÊN KURD YÊN ŞAGIRT

Sal: 1984

Hejmar: 15

Zarok jêkiyên malan e.

ŞÊX SEÎD PÎRAN

1925

Xwendevanên birêz

Me di hejmara 14 an ya Kulîlkê de
bi şaşîti li şûna wêneyê Şêx Seîd
me wêneyê birayê wî Şêx Selhedîn
çap kiribû. Em hêvîdar in ku hûn li me
biborin. Em vê carê wêneyê wî yê rastîn
pêşkêşî we dikin

P Ê Ş G O T İ N

Xwendevanên delal

Berî gişî em redaksiyona "Kulîl" ê sersala we ji dil pîroz dikin û hêvî dikin ku, ev sala nû ji bo me gişan serfirazî û serketin be.

Me sala 1984 an li paş xwe hişt, Me heta niha bi rêk û pêk şazdeh hejmarên Kulîlkê derxistin. Bê guman, di vê serketinê de alîkariya xwendevanan jî ne hindik e. Alîkariya we serketina me hêsantir û xurt tir kir.

Di çardeh hejmarên kulîlkê de bêguman pir hindik kêmaniyê me çêbûn. Lê ev nayê wê manê ku wê ev kêmanî her berdewam bin. Em tev zanin ku heta meriv kêmaniya neke, meriv nikare rastiyan jî bibîne. Çaxa meriv nexebite, li mala xwe rûnê û serê xwe bi tişteki ne-êşîne, bê guman kêmaniyê meriv jî çê nabin. Lê madem me hewl a xebatê daye xwe û em dixwazin ji bo pêşdebirina çand û zimanê xwe bixebitin, ji ber hin astengan wê kêmaniyê meriv jî çêbibin bê guman. Çawa ku me hewl a xebatê û serketinê daye xwe, wisa jî me hewl daye ku em kêmasiyên me yên ku hene ji holê rakin.

Birastî derxistina kovareke çandî weke Kulîlk bi taybetî derxistina kovareke bi rêk û pêk ne hêsanî ye. Eva li ser îmkana û mecala meriv e.

Çaxa îmkana meriv di hin waran de kêm be, an jî tune be, çêbûna kêmaniya tiştêkî misoger e. Ji vê yekê em hewcedarê alîkariya we ya bi her awayî ne û bi alîkariya we emê kovarekê bi rêk û pêk tir pêşkêşî we bikin.

Sala 1985 a bila ji bo me teva û bi taybetî ji bo doza rizgarîxwaziya netewa kurd serketin û ji bo neyar, dijmin, cahşên xwe firotî, xiniz û kes ên ku doza netewa kurd bi erzanî difroşin mirin û binketin be

Bi silavên germ

K U L Î L K

"Ev çîroka jêrîn gava ku ez piçûk bûm weke ku, ji gelek zarokên kurd re hatiye gotin min jî bihîst,..Lê ez bawer im îro bêhtir pêwîst e ku, ne piçûk bi tenê lê belê kesên din jî wê bixwînin û guhdarî bikin"

RASTO Û XWARO

Hebû, tunebû xêr û xweşî li dê û bavê min û we bû. Dibêjin carek ji caran, rehmêt li dê û bavê guhdaran, ji xeynî cendirma-tehsîldaran û tralên li ber dîwaran, du mirov hebûn, navê yekî Rasto û yê din jî Xwaro bû. Weke ku ji navê wan jî dixuye Rasto ji rastiyê û dirûstiyê hez dikir, xwediyê gotina xwe bû, hevalên xwe ne dixapand. Lê Xwaro, çiqas dubare çewtî û tevlihevî hebûna, wî ya qenc ne dikir, rastî ji qirikê dernediket.

Dibêjin, herdû mirov bûne destbirakê hev û tim ji hev re digotin: "Rast bi rastiyê de, xwar bi xwariyê de." Herdiwa qîma xwe bi vê dûrişmê anîbûn.

Dibêjin rojek ji rojan Rasto û Xwaro bi hev re dimeşyan, herdû destbirak bûbûn rêwî. Rêwîtiya wan gelek dirêj bû. Li deşta bi rê ve çûn, çiya û rûbar li pey xwe hiştin. Riya wan bi bejayê ket û hêdî hêdî çoleke dûr û dirêj ket ber wan.

Demeke dūr û dirêj li kerbelayê meşîyan, ji hal de ketin û zêde tî bûn, zimanê wan erînekê kişîyan. Li vê çola xalî, ne tu çem, ne tu cobar ne sarin û qolîtk, ne gund, ne şênî ne awayî tûnebûn. Pir çûn hindik çûn, li ber çavên wan reşve dihat û lîyan û rewrewk digirt, lêvên wan terikî bûn û geşmûş girtibûn, tav hertim li wan germtir dibû... Ji nişkê ve dîtin ku, sarincêk li ber wan e. Li dora bîrê çûn û hatin, av li kûr e, satil û çelt tişteke jî tune. Pêwîst e ku, yek ji wan, ya Rasto û ya jî Xwaro dakeve sarincê avê vexwe û bi kulma xwe yan bi destmala xwe bide hevalê xwe jî.

Xwaro gote Rasto:

-Birako, ka dakeve bîrê em ji tîna mirin. Rasto yek nekir didu daket bîrê av bi destmala xwe û bi kulma berê da hevalê xwe û paşê têr av vexwar...

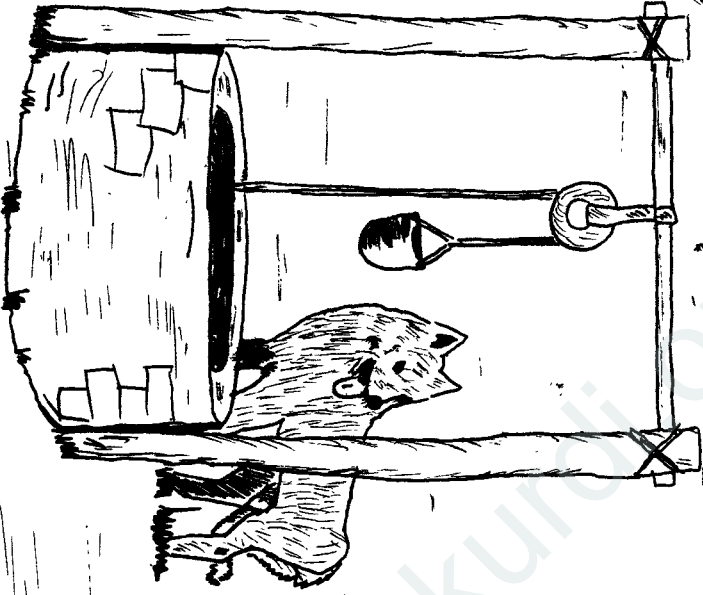
Piştî têr vexwarin bêhna wan fireh bû, hişê wan hate serê wan, Rasto ji binê bîrê ban kir:

-De birako ka destê min bigre min hilkişîne...

Xwaro:

-Birako, xwar bi xwariyê de, rast bi راستiyê de diçe. Ê min bi xatirê te, tu li halê xwe bigrî. û meşya çû. Rasto di binê bîrê de bê çare ma.

Rasto çiqasî di binê bîrê de ma, nizanim, êvarekê hin deng bihîst.

www.kundoo.org
HEVAL

Rasto dêna xwe dayê dît ku, şêwreke mezin li şer bîrê civiya ye. Gur, Sîxur û Rovî li hev kom bûne. Her sê bi kêf û henek û bi ken rûniştine, yarî û tinaziyên xwe dikin. Rasto jî bi bê hêvîti guhdariya wan dike.

Rovî ji gur pirsî:

-Brakê gur, ti çima hevqasî dikenî, ji kerema xwe ka sebaba vê kêfxweşiya te çiyê?..

Gur:

-Ma ez nekenim wê kî bikene.. Kaniya gundê me çikyaye. Marekî mezin (zîha) ketiye devê kaniyê nahêle firek av derkeve. Terş û talanê gundiyan tev tî ne, ava herî mezin qonaxa 4-5 se-etan dūrî gund e. Pez û dewar durêzî hevûdû dibin gava diçin ser avê. Şivan diweste, kûçik tûle dibin, kîjana dûv-berdayî, qelew li paş dimînin. Ez êrîş dikim, heta şivan kûçikan hay dikin, diki-ne heytehût, ez meda xwe distînim, bi xweşî nêçîra xwe dibim. Pirê caran berx-berindîr laşên wan le erdê dimîne ez paşê têm têr dixwim.

Rovî ranaweste (nasekine) ji sîxur pirsî:

-Ka brako, ê te tu çima hevqas dikenî? va birakê gur a xwe got, ji kerema xwe tu karibî ji me re bêjî.

Sîxur dest bi a xwe kir:

-Min qîza paşayê gund dî kiriyê. Paşa kurdûnde ye, tenê ew qîzik jê maye.

Zana û textorên welêt tev anîne lê nikarin wê sax bikin. Ger hin av ji ava vê bîrê nebin, keçik xwe pê neşo qet rehet (bijûndar) nabe. Her ku bêhna min teng dibe ez diçim ba çîzik ê, pê he- nekan dikim. Ê min jî ev e. . . .

Gava Sîxur sebaba kêfxweşiya xwe diyar kir, gur û sîxur zîvirîn ser rovi, jê pirsîn:
-De birakê rovi, vaye me yên xwe gotin, ka tu çima hevqas dikenî û kêfxweş î ?

Rovi zimanê xwe li dora devê xwe xist û gote wan:

-Şikeftêk di bergefê de ye. Di şikeftê de hin zêr û zîv hene, xwedî ez im. Her dema ku bêriya wan dikim, diçim dihejmêrim, pê dilîzim, bêhna xwe bi wan derdixim. Ma ji vî karî xweştir tiştek heye ? . . .

Herdiwa bi serên xwe bersiv dan rovi. Ken û yariyên xwe berdewam kirin. Piştî kurtepiştî wan xilas bû rabûn ser xwe ji hev belav bûn. Rasto qenc guhdariya wan kir û digot: "ax! . . . ax, gelo heye ez ji vir xilas bim ?"

Rasto çiqasî di sarincê de ma nizanim. Dibêjin karwanek hate ser bîrê. Barên xwe danîn da ku rojek didu bêhna xwe derxin. Lewra, bîra ku Rasto tê de maye qonaxa wan deveran ya girîng e, tenê av li wir heye.

HERAL

and

and

and

Bazirgan dest bi çadir û xeybet vekirinê kirin. Her kes ber bi karê xwe ve beziyan. Yê ardû vedihewîne çûn qirş û qala bidne hev, yê singa dikutin rahiştin mîkutan, jinan dest bi hevîr û nanpêtinê (nanpêjanê) kirin, yê ku avê dadigrin çelt û satilên xwe rakirin û hatin ser bîrê. Saqa (yê ku avê amade dike) gava satila xwe avêt bîrê, Rasto hişk bi satilê girt. Rebenê saqa tirsîya, werîsê xwe avêt, bazda kire qêrîn û hewar, bazirgan lê civiyan...

Saqa:

-Tiştêk di bîrê de ye, satla min girt hindik mabû ez jî bikşandama ba xwe.

Mêr tev hatin ser devê bîrê û bang kirin:

-Tu çi tebayî kuro, însan î, perî yî tu çiyî ?..

Rasto:

-Ez jî weke we însan im, ez ketim bextê mêrên çê, ka min ji vir derînin.

Gava ku Rasto peyivî, rabûn werîsek anîn li newqa mirovekî girêdan û daxistin bîrê, Rasto û satila xwe derxistin û Rasto birin ba xwe-diyê karwan.

Serbazirgan ji Rasto pirsî:

-Lawo xêr e, çima tu di vê bîrê de yî ? ka mese-la xwe bêje.

Û ban peyayên xwe kir: "lawo ka nan û pêxwari-
niyê ji vî camêrî re bînin!"

Rasto dest bi serpêhatiya xwe kir û ji civatê
re got. Kêfa civatê tevî ji Rasto re hat, xwarin
dan ber wî. Rasto tê xwar hişê wî hat serê wî,
serbazirgan jê pirsî:

-Lawo, em tev hevalên rastiyê ne, ka tu çi dax-
wazê ji me dikî? bê şerm bêje, çi tiştê genc
ku ji destê me bê em bi paş de nadin.

Rasto:

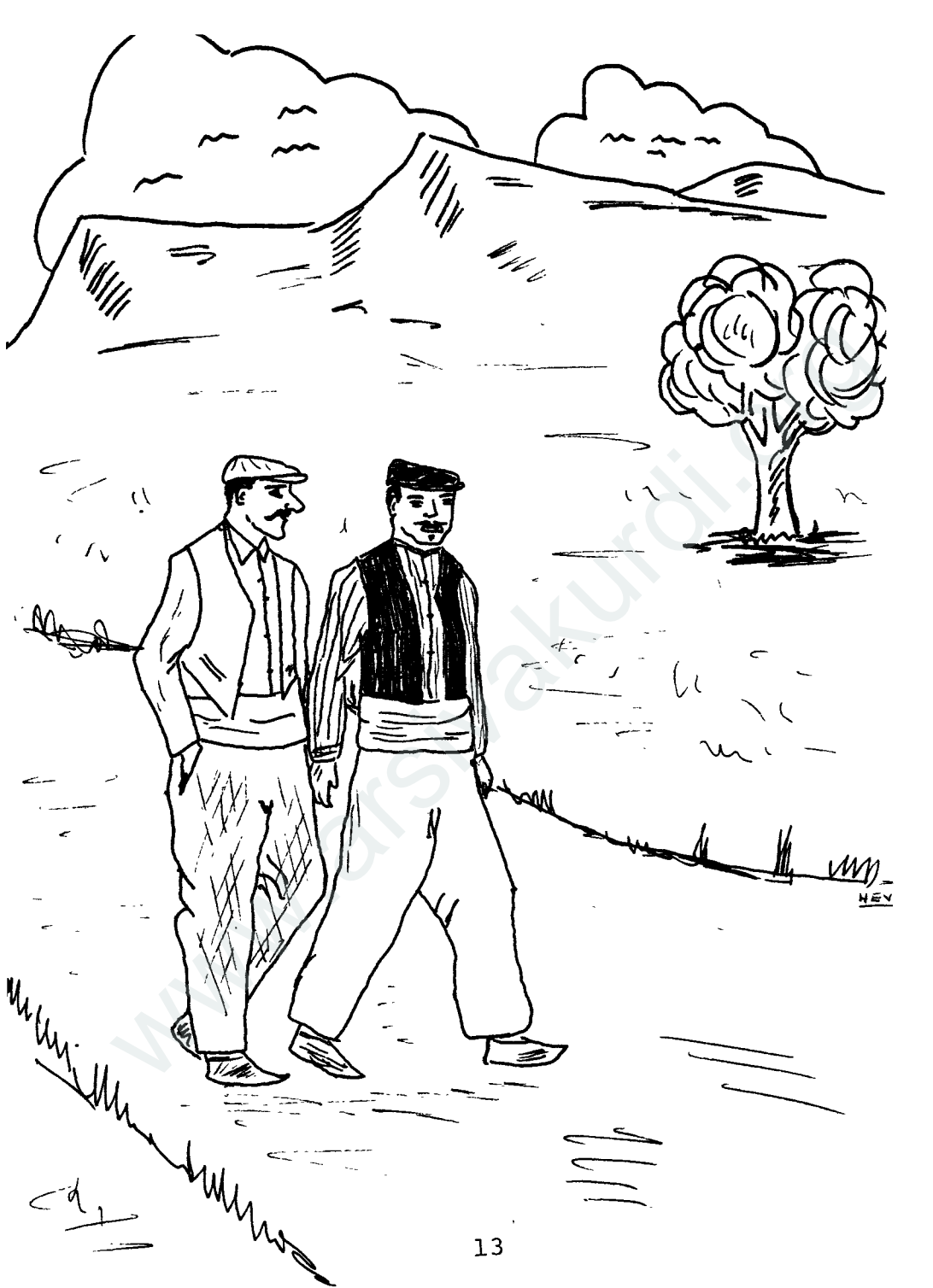
-Spas dikim, we ez ji bîrê derxistim bes e, mala
we hezar carî ava be.

Serbazirgan:

-Baş bêhna xwe berde, emê hin nan û pêxwarin tê-
xin tûrkê te, emê şûrekî kerîkotî jî bidin te.
Çol kerbela ye ji bo tu xwe pê biparêzî. Û çi
gava te xwest cihê te li ser seran û ser çavan
heye, de oxira te a xêrê be.

Piştî bêhna wî baş hat ber wî, Rasto xatirê
xwe xwest, rahişt şûrê xwe, tûrkê xwe û bi rê
ket.

Dibêjin: "Rasto pir çû hindik çû gihişt wî gun-
dê ku gur digot zîha ketiye kaniya wî. Rasto
berê xwe sererast da kaniyê, bi şûrê xwe dora
kaniyê veda zîha serê xwe bilind kir, kulora wî
ya mezin li hev zîvirî, lê Rasto mefer ne dayê.

Rasto bi hemd û hêl şûrê xwe avêt serê zîha. Serê wî jêkir. Gulofitka wî hêdî hêdî ji hevûdû vebû, sist bû, wê gavê av herikî. Lê xwîn û av bi hev re diherikî.

Saloxê kuştina mar gihişte gund. Şahî kete nava gund ku kaniya wan der bûye. Lê Rasto nehişt tu kes avê ji kaniyê vexwe, av û xwîna zîha hê jî diherikî. Heta ku av zelal bî Rasto ji nû ve destûra gundiyan da. Pez, dewar, însan û terşê gund tev kişiyan ser kaniyê. Gundî gelek kêfxweş bûn, baskên wan tunebûn ku bifirin. Êdî nema diçûn ava dûr, gur nema terşê wan dixwar, talanê wan nema ji tîna telef dibûn û nexweşî nediket nava piçûk û zarokên wan.

Gundî di nava xwe de civiyan ku, qenciya vî mirovî dê çawa lê vegezinin, ango xelatekê (diyarî) layiqî vî ciwanmêrî bibînin û bidinê.

Gundiyan piştî şêwra xwe kirin çund rûspî hatin ba Rasto çavên wî maç kirin, spasî wî kirin û jê re gotin:

-Xortê hêja, brayê delal, te me û terşê me ji belakê mezin xilas kir, em çî bêjin hindik e, em çî bidin te wê hindik be û cihê qenciya te danagire.

Rasto got:

-Ne xêr, ev ne tiştêk e, min tenê karê xwe yê

mirovatîyê kir.Lê ku hûn karibin ez ji we tişt-
na dixwazim.Kerkê,têrkê,kun û dewlekê bidin
min,ev ji bo min baştirîn xelat e.

Gundiyan yek nekir didu,xwestinên wî wê ga-
vê bi cîh anîn û jê re gotin:

-Dibe ku tu rojekê têkeve tengayê,haya me jê
bike,em gundî tev ji bo her alîkariyê amade ne.

Rasto kera xwe da ber xwe û ji gund bi dûr
ket.Lê dûr û dereng dengê dahol û zirnê,dengê
heytehûta gundiyan dihate guhên wî.

(Dumahîk heye)

TFAQ

Merivekî baş hebû,merivekî nandar bû,deriyê wî her tim vekirî bû.Rojekê çawa dibe ew deriyê xwe digre û diçe,Demsal zivistan bû,ew dizivire tê.Berf ketibû erdê.Carekê dinere lingekî pêxwas hatiye ber deriyê wî û careke din paş de çûye.Ewî xwe bi xwe got:

"Pihe..lê xwedê mala min xirab ne kirî,îro deryê min li piştê bû,gelo evê hat birçî bû,gelo xwînî bû,gelo deyndar bû ?"

Hema bi xar dide pey û diçe,Dêna xwe didê wa yek di şikeftê de li ser piştî vezilyaye.

Ewî got:

-Eman bide xatirê xwedê,îro deryê min li piştê bû,tu çima hatî bir derî ?gelo çi ji te re hewce bû ?

Ewê din got:

-Ez dewleta te bûm,hatim ber deryê te,deryê te dadayî bû,ez zivirîm çûm.Min berê xwe ji te guhert,min dewlet jî hemû tişt jî ji te stand û bir.

Rebeno polîpoşman piştê xwe dayê hate mal û ponijî.Bûka malê şareze û şîrhelal bû,ewê got:

-Bavo,tu çima diponijî ?

-Lawo,hal û hewala min ji vê ye.

-Bavo,bide xatrê xwedê here bêje"me bide xatrê Şems,te dewleta me bir,belê tfaqê bide me(wextê tfaqê bide wê dewletê jî bide)

Kalo bi pey ket û giha nêzîkî wî,Berî ku kalo devê xwe veke,ewî got:

-Here,bila tu xatirê bûka malê bî,here,min tfaq jî da û dewlet jî da.

HESENÊ ÎSO

ŞERÊ DÎKA

Di wextekî de pîrek hebû,du dîkên pîrê jî hebûn,yek spî û yek jî reş bû.Herdû dîkan li hev-ne dîkirin,her tim li hev dixistin.Çaxa pîrê xwarin dida wan,dîkê spî diqîriya û digot:

-Çima xwarina min hindik e ?

Û dîkê reş jî digot:

-Lê tu çima tenê min dikwî ?

Bi vî awayî şer di navbera wan de dest pê dikir.

Carekê pîrê derket dervayî malê,dît ku herdû dîk li hevûdû dixin.Pîrê ponijî û got:"gelo ez çi bi van dîkan bikim ?" Pîrê rabû lome û şîret li wan kir,piştî herdû dîk hêmin bûn û her yek li şûna xwe rûnişt.Pîrê ew berdan û hate malê.

Piştî pîrê çû herdû dîka cardin bi awirên bira-kujî li hev nerîn û xwe dadan hev û şerekî di-jwar di navbera wan de dest pê kir, Ji herdû dîkan jî pir perî weşyan û jî hal de ketin.Ra-bûn çûn cem pîrê û gilî li hev kirin.

Dîkê spî got:

-Pîrê pîrê,,dîkê reş gelekî li min xist,binere per û baskên min tev birîn kirin

Dîkê reş jî bersiv da:

-Pîrê ji wî bawer meke,yê ku li min xist ew bû, wî ez pir eşandim

Bêhna pîrê pir teng bû,wê tiştêk negot,Hema dîkê reş girt kir bin çengê xwe û ew bir cihekî nenas.

Dîkê reş di bin çengê pîrê de ponijî û got:

"Dibe ku pîrê ji min şîvekê xweş çêke"

Pîrê dîk bir cem cîrana û sê roj û sê şevan ew li wir hişt.

Dîkê spî bêzar ma, arama wî (sebra wî) bi tenê nehat, pîr aciz bû, ne xwar û ne vexwar.

Sê roj derbas bûn, di roja çaran de dîkê spî ji pîrê re got:

-Pîrê, dîkê reş bîne cem min, sebra min bi tenê nayê û ez peymanê (sozê) didim ku ez carek din bi wî re şer nekim

Pîrê got:

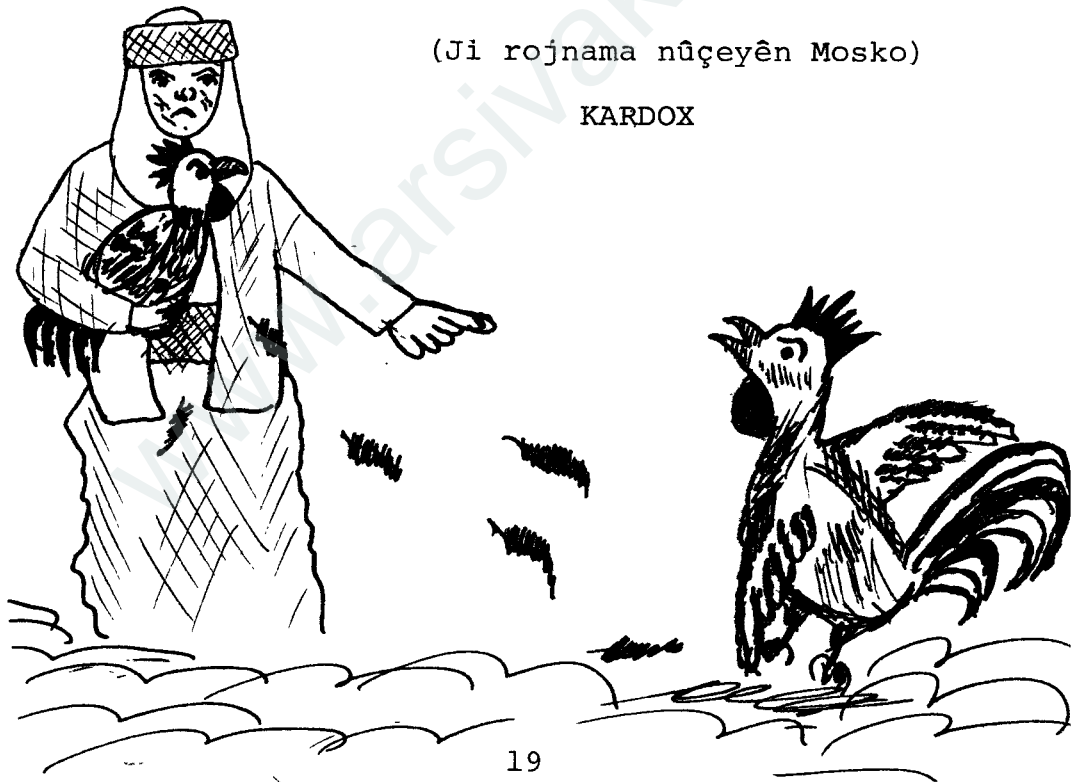
-Pir baş e, ger wisa be ez ê wî bînim. Lê bila hûn zanibin ku hûn cardin şerê hev bikin ez ê ji we herdiwa şîvekê xweş çêkim

Piştî van soz û peymanan pîrê dîkê reş anî mal. Herdû dîka hevûdû hembêz kirin, maç kirin û soz dan hev ku carek din li hev nexin.

Bi vî awayî dîkê spî û dîkê reş bi hev re di bin ala aşitîyê de jiyan û pîrê jî ji wan pir hez kir.

(Ji rojnama nûçeyên Mosko)

KARDOX

ATATIRK

Rojekê Atatirkê Tirka biryar dide ku biçe nava gund û bajaran bigere binere bê rewşa rûniştvanên gund û bajêr çawan e, Atatirk û peyakî xwe derdikevin û li nava xelkê digerin,

Ha li vî gundî, ha li gundê din, Atatirk û peyayê xwe diwestin,

Atatirk ji peyayê xwe re dibê:

-De ka em biçin li dibistanekê rûnin, hem em ê binerin bê şagirt hîni çî dibin û hem jî em ê bêhna xwe berdin

Peya:

-Wey ser serê min paşayê min

Rabûn herdû çûn dibistanekê ji yê welatê kurdan. Çaxa Atatirk ket hundirê dibistanê, zarokê tev ji ber rabûn ser xwe û cardin rûniştin,

Atatirk di hundirê dibistanê de çû û hat. Weke ku em tev dizanin çavên Atatirk şîn in. Tu nabê di dibistanê de jî şagirtekî çavşîn heye. Çawa dibe bala Atatirk dikşîne,

Îcar Atatirk diponiye û dibê:

"Weyyyyyy!, çavên wî jî şîn in kuro, ev heye neye diya wî hatiye bajarê Stenbol ê cem min!"

Atatirk xwe nagre, hema diçe cem şagirt û jê dipirse:

-Oxlim (kurê min) ma diya te get çûye bajarê Stenbol ê ?

Şagirt daxwaza Atatirk fêma dibe û dibê:

-Na efendim, lê bavê min gelek caran çûye Stenbol ê!...

Rûyê Atatirk bi carekê tirs dibe, fişefiş lê dikeve û serî di ber de derdikeve û diçe.

ŞİRETÊ BAVÊ

Merivek hebû, gelekî kal bû
Nêzîkî heftê û heştê sal bû
Zanî bû ew ê koçke jî dinê
Bende ku heye salê mirinê
Bê kê re maye ev dinya rengîn
Mirin jî hemya re tê, dibe xwazgîn
Wî kalî gazî qewm-pismama kir
Go: "dinê tune tu evdê nemir
Go: "yek dimire û yek jî dibe
Qanûna dinê her tenê ev e...
Go: "hûn guh bidine evî giliyê min
Hetanî hene rû dinê dijmin
Qeweta însên tenê tifaq e
Top û tifing jî tiştî pê nake
Go: "herin jî min re gurzek şiv bînin
Ku hûn neynesiya giliya bibînin
Û ewana çûn gurzek şiv anîn
Kalo yeko yek şiv jê deranîn
Li wira ewî gazî zarwa kir
Go: "bişkîn şiva yeko yeko li vir"
Û derbasnebû hela hê degek
Şiv şikenandin zarwa yek bi yek
Go: "virde were lawkê pêhlewan
Îcar tu bişkîn gurza şivê han
Ewî lawkê zor, lawkê pêhlewan
Kir nekîr, neşkest gurzaşivşilan
Kal got: "gurzê heyf ew tifaq e
Hezar pêhlewan tiştî pê nake
Go: "wexta hûn jî bi xwey tifaqbin
Tucar bin nakin we nemam û dijmin..."

Xelîlê Çaçan Mûradov

Z Î N D A N

Her tişt bi sebrê dighêje hedef
Di binê zîndanê de em birijin tev
Têne ziyareta me em nagihijin hev
Welat, ji bo te dimrim bi kuştin û bê rev

Van xortên ciwan di binê zîndanê
Gava ku dihatin işkence didanê
Digot "Hesen, bike gir li xortên cîhanê
Min go "deng" nemaye ji zilm û lêdanê"

Bi lêdana xwe dixwazin me bikujin
Her rojê carek xwînê dirêjin
Ma qey hûn ditirsin ji min re bêjin
Wa ye li cîhanê methê me dibêjin

Zîndana mêzin **ya** Diyarbekir
Lêdana cendirma xwîn li min der kir
Li min ne tehl bû, wek şîr î şekir
Ji bo welatê min **qet** tesîr li min nekir

H E S E N

K U R D I S T A N

Li te bûye tarî û şev
Te nedit ro, ne jî tev
ilm û xwendin li te bûye hesret
Wetenê te ye, lê dijmin dibîne lezet

Kurdistana min ava çeman
Îro bûye çevkaniya xeman
Kanî kengî wê çêbe Kurdistan
Lê hêşîn be bax û bistan
Hilşe dîwar û dijmin binde bimîne
sefil û jar

MÛSA Ê TEMO

Çivîka çûkê

Vê sur û sermê fêza bênderê
Çivîka çûkê danî li ser darê
Berî êvarî ba vize vize
Çûkê li ser darê ha dilerize
Soldirû rabû û gote terzî:
Va çûk şewitî pêxwas û tazî
Soldirû cotek sol dirû anî
Terzî destek kinc li ber çûk danî
Çûk hînga terez lez sol pê kirin
Kincê xas, teze li xwe werkirin
Çivîka çûk ê wê ji xwe re bigere
Delalê bûk ê wê bifire here
Çûk nikarî bû hîç gava bike
Çûk nikarî bû baskên xwe veke
Çûkê piçûkê dike gazina:
"Ev sol giran in, ev kinc mezin in
Ew ji çî mên re ne ?

Mîkayêlê Reşîd

P Ê Z A N Î N

Pirs: 1

-Bi gelek zimanan "telewîzyon" dibêjin,gelo bi zimanê kurdî çi dibêjin,..?

Bersiv:(,.....)

Pirs: 2

-Bi gelek zimanan "radyo"dibêjin,gelo bi kurdî çi tê gotin,..?

Bersiv:(.....)

Pirs: 3

-Zimanê kurdî(zaravê kurmançî) ji çend tîpan pêk tê..?

Bersiv:(.....)

Pirs: 4

-Li bakurî Kurdistanê navê çiyayekî ku,jê bilind tir nîne..?

Bersiv:(.....)

Pirs: 5

-Navê padîşahekî kurd ku bi taybetî ji bo misilmantiyê xebitiye

Bersiv:(.....)

Pirs: 6

-Bi Tirkî"verem" û bi gelek zimanê ewrûpî
"tuberkulos"dibêjin,gelo bi kurdî navê vê nex-
weşiyê çi ye ?

Bersiv:(.....)

Pirs: 7

-Navê evîndarekî kurd ku,ji bo hezkiriya xwe
çiya gul kiriye..?

Bersiv:(.....)

Pirs: 8

-Ji golkê nêr re çi tê gotin ?

Bersiv:(.....)

Pirs: 9

-Di sala 1938 an,sala 1947 an û di sala
1975 an de çi bûyêr li kurdistanê çêbûne ?

Bersiv:(.....
.....)

S E Î D Ê ADO

Li gundekî cotkarekî pir jêhatî hebû, navê wî Seîdê ado bû. Ev cotkar serê siba ji mala xwe derdiket erdê xwe cot dikir an jî zeviya xwe eşêf dikir û ber êvarî jî vedigeriya mala xwe.

Seîdo gelek mirîşk bi xwedî dikirin, her mirîşkek wî jî pênc kilo derdiket, Seîdo gelek hej mirîşkên xwe dikir.

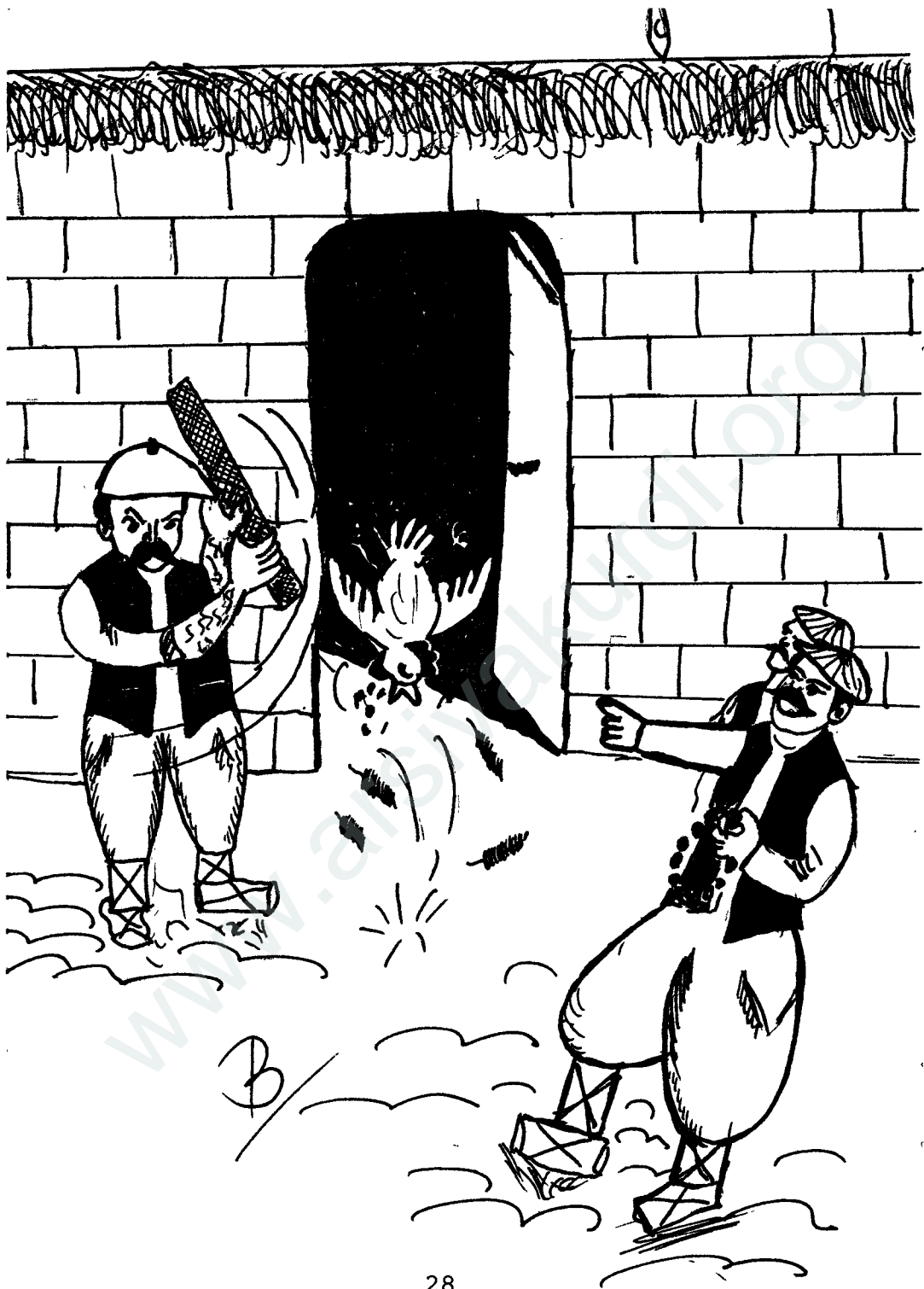
Rojek ji rojan rovî bi mirîşkên wî hay dibe.

Her êvar dengê Seîdo li nava gund belav dibû û digot: "lawo rovî hat, bêxwedîkê rovî hat, he-war..." Lê rovî her êvar nêçîra xwe ji koxa mirîşkên Seîdo dibir.

Şevêkê hîv li nava ezman e, zilamên gund li ser banê xaniyan rûniştine û diaxivin. Ji nişkê ve bû heytehûta Seîdo û got jina xwe: "keçê ka çewalekî werin rovî kete koxê" û ji alîkî jî ban zilaman dike: "kuro ka hûn werin, hûn ê îro derbê mêran bibînin!"

Zilamên gund tev li mala Seîdo kom bûn. Seîdo çewal daniyê ber devê koxê, rahiştiye darekî mezin. Seîdo ji zilaman re got:

-Hele hûn ji kerema xwe destê xwe li koxê xin vî mîratî xwîn berdaye dilê min. Ma wê vê carê bi ku de biçe, ezê xwîna wî vexwim

Çewal ji devê koxê derxistin û bû kop kopa zilaman destên xwe li koxê xistin. Qertawert bi mirîşkan ket. Ji nişkê ve mirîşkekê ji koxê bazda Seîdo hema heta jê hat darek li pepûka mirîşkê xist, waqîniya wê di felekan re derxist

Seîdo pir aciz bû. Lê zilamên gund jî tev pê dikenin.

Seîdo cardin got zilaman:

-Kuro hûn cardin destê xwe li koxê xin, wele ezê vê carê mêjiyê wî bi dîwaran ve bizeliqînim.

Bû kulpe kulpa zilaman û cardin qertawert bi mirîşkan ket û cardin mirîşkekê ji koxê bazda.

Seîdo hema heta jê hat darek li bin guhê mirîşkê xist, ew totlanî hev kir.

Zilamên gund êdî ji kena nema xwe digrin. Lê agir bi nava Seîdo dikeve.

Seîdo cardin got:

-Kuro hûn cardin destan ji min re li koxê xin, ma ev çend û çend..

Zilaman cardin destên xwe li koxê xistin û qertawert bi mirîşkan ket, ji nişkê ve mîratê rovî bazda. Seîdo ji tirsê mirîşkan vê carê darek xwe ne ceriband. Bi vî awayî roviyê jîr xwe ji nav lepê Seîdo xilas kir.

KAWA

Bûlgarîstan

ÇIMA BAVO

Çima bavo ez sêwî me
Ma qey dayika min nîne
Bêje ma ka dayika min
Ma em tev çima sêwî ne

Te agir berda nava min
Te hêstir berdan çavên min
Te pir kir kul û derdên min
Çibkim dayka te bindest e

Dayika min î bê mecal
Bi kul û derd û bi zewal
Bêje bavo ma ev çi hal
Bêje ma ka dayika min

Çibkim dayka te ket bindest
Ji destê dijmin û zordest
Ji bo em nemînin bê kes
Wê xelaskin tev ji bindest

Bo dayka xwe bikin xebat
Ji bo rizgariya welat
Şiyar bibin roja me hat
Ji bo em tev bibin felat

Dayika te pir dinale
Ji derdê bindestiyê re
Dixwaze ku bibe felat
Bibe dayik ji gelê xwe re

1979

MÛLÎD

Rojekê du heval bi hev re digerin, yek ji wan kurdekî zana ye.

Hevalê wî jê re dibê:

-Wele sibê mûlîdek li mala me heye, hema tu jî wer mûlîdê.

-Na lo, ez naxwazim bi wan sofî û melan re têkêvim gotûbêjê.

-Na, bi xwedê gerek tu bê, yana ez ê ji te aciz bibim.

Adinî rojê yê Kurd diçe mûlîdê. Ewan jî melayê bajêr anîne. Melayê bajêr jî yekî Tirk e.

Melayê Tirk dest bi şîret û amojgariyan dike:

"Gelî civatê, gelî mirîdên dîne îslamê. Misilman hemû birayên hev in, gerek misilman tadê li hev nekin, alîkarî û piştgirtiya hev bikin, mafê hevûdû biparêzin. Gerek her miletê misilman bibe xwediye mafê xwe û doza dîne îslamê berûpêş bibe."

Civat tev serê xwe dihejinin, tu kes dengê xwe nake. Yê Kurd destûrê distîne û diaxive:

-Rast e, gotina seyda ye. Gerek miletên misilman tev li hev xwedî derkevin, mafê hev biparêzin. Her weha hemû kes û mirovên qenc jî destên xwe bidin hev û li dijî xirabî û neyarên xwe şer bikin

Divê hemû mirov bidin ser riya qencyê,bidin ser riya mirovatiyê.

Seyda carê dibê:

-Bijî,bijî..gotinên te ji quranê ne

Yê kurd berdewam dike:

-Lê mixabin em dibînin hin millet hene piraniya wan misilman in,lê belê bê maf in,ji her tiştî bê par in,bi ser de kes weke wan dînê îslamê neparêzin.

Seyda:

-Wehhhhh...ev çi neheqiyeye şermîzarî ye,dînê îslamê vê napejirîne(qebûl nake),

baş e, kîjan millet e ev milletê bê maf mayî ?

Yê kurd dibê:

-Îro milletê Kurd bi piranî misilman in,lê bê maf e.

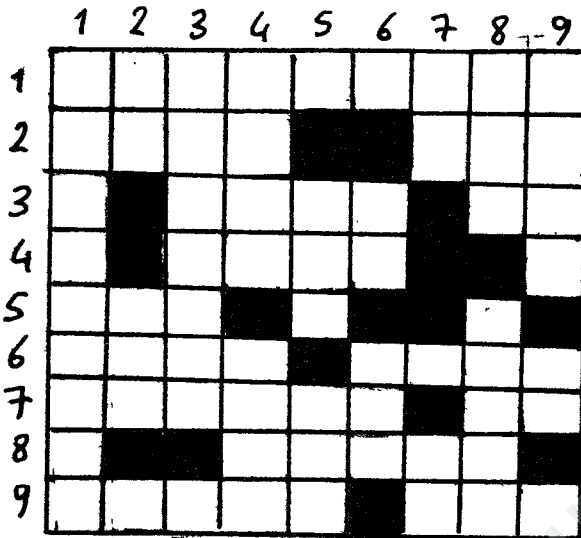
Ruyê mele bi carekê tirs dibe,çavên wî sor awirên wî tûj dibin û dibê:

-Haşa,haşa,dev ji kurdan berdin.Ev gotin di quranê de nînin.Yê qala kurdan bike kafir e, bê dîn e bê îman e,ev gotin li dijî dînê îslamê ne. Estexfurillahî li ezîm

Mele hema qûna xwe dawşand û bi lez ji civatê derket û çû

BRÎNDAR

XAÇEPİRS

Çeperast:

- 1-Navê welatekî li rojhilata navîn
- 2-Yar (berepaş)şênî, geşî
- 3-Navê darek êçaxa heywan dizên (berepaş)
- 4-Ji "rûsan" re dibêjin
- 5.....
- 6-Bersiva qencyê...derbasbûyîna gotina "hebûn"ê
- 7-Ne şev (dijberê şevê)...ji agir re dibêjin
- 8-Qedir, giymet, rêzdarî...
- 9-Ji yên ku dewletê dimeşînin re tê gotin....
ne jin (dijberê jin ê)

Serejêr:

- 1-Navê padîshahekî kurd ên kevn,..
- 2-Li hinek ciyan ji zik re tê gotin...çaxa me-
riv ban apê xwe dike

3-Maç,maçî kirin

4-Li hinek ciyan ji xurbetê re dibêjin,..çaxa meriv serê siba zû diçe kewan

5-Ne zêr e...piçûk

6-Talda meriv(çaxa ro dertê şiklê meriv li erdê çê dibe)...bingeh,esas

7-Tiştêkî dirûtinê...pirhejmara kesemînên yekem

8-Şênî,geşî....di meha sbatê de

9-Navê keçeke kurd...ji ser û çavên meriv re tê gotin (berepaş)

Bersiva xaçepirsa hejmara 14 an

	1	2	3	4	5	6
1	N	E	W	R	O	Z
2	A	G	I	R		O
3	L	E	Ş		A	R
4	Î	R	E	Z		D
5	N			A	V	A
6		G	I	R	A	R

www.arsivakurdi.org

UTGIVARE

KURDISTANS ARBETAR-KULTUR FÖRENING

WEŞANA KOÇ - KAK

KOMELA CANDA KARKERÊN KURDISTANÊ

ADRESS - NAVNÎŞAN

POSTGIRONR. 98 66 50-0

BOX 7031

163 07 SPÅNGA - STOCKHOLM

SWEDEN

PRIS : 10:- skr
BIHA